

TÜRKAS
2026

Kadın Parlamenterler
Komisyonu Çalışma
Kağıdı

İÇİNDEKİLER

1. Mektuplar

2. Terminoloji ve Anahtar Kelimeler

3. Komitenin Tanıtımı

4. Gündem Maddesinin Tanıtımı

4.1 Kırsal Alan ve Şehir Farklarının İncelenmesi

4.1.1 Çevre Alanın İmkan Açısından Değişkenliğe Sebebiyeti

4.1.2 İmkan Değişikliklerinin Oluşturduğu Toplumsal Farklar ve Ortaya Çıkan

Sorunlar

4.2 Kadınların Toplumsal Rolü ve İmkanlara Erişebilirliği

5. Çağımızda Teknolojinin Rolü

5.1 Teknolojinin Ulaşılabilirliği ve Bunun Alanlara Göre Değişimi

5.1.1 Kırsal Alanlardaki İnsanların Teknolojiye Erişimdeki Kısıtlanabilirliği

5.1.2 Kısıtlı Teknolojiden Ortaya Çıkan Haksızlıklar ve Toplumsal Adaletin Sağlanması

5.2 Teknolojide Cinsiyet Eşitliği

5.2.1 Toplumdaki Genel Teknolojinin Cinsiyetlere Göre Kullanım Dağılımı ve Gerekliliği

5.2.2 Kadınların Teknolojik Manadaki Sosyal Hayatta Eşitlik Durumu

6. Gündem Maddesi ile İlgili Yasalar ve Geçmiş Yaptırımlar

7. İlgili Sorular

- 1- Günümüzde kısıtlı imkanlar altında yaşayan kadınlar için teknolojinin sağlanması ile ilgili hangi adımlar atılabilir?
- 2- Kırsal bölgelerdeki genel teknoloji altyapısı nasıl modernleştirilebilir/geliştirilebilir?
- 3- Kadınların toplumdaki teknoloji özgürlüğünde daha çok söz sahibi olması için nasıl hukuki çerçeveler oluşturulabilir?
- 4- Gündem maddesi ile ilgili problemlerin çözüm sürecinde hangi adalet ve hukuk altyapıları baz alınabilir?
- 5- Kırsal bölgelerdeki kadınların teknolojiye ulaşımının daha verimli sağlanması için hangi uluslararası veya milli örgütlerden yararlanılabilir?
- 6- Günlük hayatta toplumun kadın hakları ve teknoloji imkan eşitsizlikleri konusunda bilinçlendirilmesi için gereken uygulamalar nelerdir?

8. Kaynakça

TÜRKAS
TÜRK DEVLETLERİ ASAMBLESİ SİMÜLASYONU

Mektuplar

1.1 Genel Koordinatörlerin Mesajları

Merhabalar, ben TÜRKAŞ Genel Koordinatörü Alperen Çelik.

2026 yılı, küresel jeopolitikte taşların yerinden oynadığı değil, yeni yerlerine oturduğu bir dönüm noktasıdır. Karşımızda artık geçiş sürecinde olan bir dünya değil; çok kutupluluğun kurumsallaştığı, geleneksel ittifakların sınırlarının zorlandığı ve bölgesel güç merkezlerinin kendi alanlarında oyun kurucu haline geldiği sert bir gerçeklik var. Bu yeni dönemin karakterini yalnızca askeri paktlar değil; kritik tedarik zincirlerinin kontrolü, savunma teknolojileri, siber güvenlik ve enerji hatları gibi yeni nesil güç unsurları belirliyor. İşte bu stratejik kırılma noktasında, Türk dünyası küresel denklemin tam merkezinde, vazgeçilmez bir ağırlık merkezi olarak konumlanmaktadır.

Güvenlik çalışmaları ve uluslararası ilişkiler disiplinine odaklanan biri olarak; Orta Koridorun kazandığı hayati önemi, Türkistan coğrafyasındaki derinleşen askeri ve ekonomik entegrasyonu ve Macaristan'ın Avrupa'daki pozisyonu ve değişen siyasi ekosistemi ile Türk dünyası arasında inşa ettiği stratejik köprüyü yakından takip ediyorum. Tüm bu dinamikler bize net bir gerçeği gösteriyor: Türk devletleri, tarihsel ve kültürel bağlarını somut bir jeopolitik akla dönüştürerek dünya siyasetinde aktif birer aktör haline gelmiştir.

Uluslararası sistemdeki bu dönüşümün ortasında TÜRKAŞ; sizler için yalnızca küresel meselelerin tartışıldığı bir simülasyon değil, geleceğin stratejik düşünce yapısını ve diplomatik kararlarını bugünden inşa eden entelektüel bir platformdur. Bu yılki platformumuzun, lise gençliğine dış politikanın teorik sınırlarını aşan derinlikli bir vizyon kazandıracağına, Türk dünyasının küresel sistemdeki yeni yönelimlerini doğru okuyabilen analitik bir zemin sunacağına ve sizleri yarının dünyasına hazırlayan seçkin bir akademik ortam yaratacağına olan inancım tamdır.

Saygılarımla,
Alperen Çelik

Kıymetli katılımcılar,

Türk dünyasının ortak mirasını yaşatmak, kültürel bağlarımızı güçlendirmek ve diplomasiyi genç nesillerle buluşturmak amacıyla bir araya geldiğimiz bu anlamlı organizasyona hepiniz hoş geldiniz. Ortak dil, tarih ve değerlerle yoğrulmuş, diplomatik yöntemler ile bir araya getirilmiş konferansımızda işleyeceğimiz konular ile göreceğiz ki, Türk gençliği olarak bizler, sadece geçmişin mirasını taşımakla kalmıyor, aynı zamanda ortak bir gelecek inşa etmenin sorumluluğunu da omuzlarımızda taşıyoruz.

Bunun bilinciyle Türk gençliği olarak, Türk dünyasının bilimden sanata, teknolojiye diplomasiye uzanan geniş potansiyelini keşfetmek, köklü geçmişimizden aldığımız kuvvet ile güçlü bir gelecek inşa etmek ve ortak yarınlarımızı şekillendirmek, en kıymetli görevlerimizdendir. Bu amaç doğrultusunda, Türk Devletleri Asamblesi Simülasyonu'nun sizlere yalnızca diplomatik bir ortam sunmakla kalmayıp, aynı zamanda ufuk açıcı bir tecrübe olmasını umuyor, sizleri ve konferansımıza katacağınız enerji, diplomasi ve vizyonu görmeyi dört gözle bekliyorum.

Türk dünyasının geleceğini birlikte şekillendirdiğimiz bu yolculukta sizleri görmekten büyük onur duyuyorum. Hepiniz hoş geldiniz.

Saygılarımla,

Kerem Berber

1.2 Komisyon Sekreterlerinden Mektuplar

Sevgili Delegeler, Değerli Katılımcılar,

Sizleri TÜRKAŞ'26'nın Kadın Parlamenterler Komisyonu'nda ağırlamaktan büyük bir mutluluk duyuyorum.

Kadın Parlamenterler Komisyonu'nun sekreteri olarak, böylesine değerli bir organizasyonda görev almaktan onur duyuyorum. Aynı zamanda bu etkinlik, benim de ilk TÜRKAŞ deneyimim olacağı için heyecanımı sizlerle paylaştığımı belirtmek isterim. Ezgi Çimen ve Acar Arhan Tuncer'e bu komisyonun hazırlığında yanımda oldukları için içten teşekkür ediyorum.

Önümüzdeki üç gün boyunca kırsal bölgelerde yaşayan kadınların eğitime ve dijital araçlara erişimlerini etkileyen sorunları ele alacak, bu alandaki eşitsizliklerin giderilmesine yönelik çözüm önerileri geliştirmeye çalışacağız. Komitemiz kapsamında internet altyapısının geliştirilmesi, dijital okuryazarlığın artırılması, eğitim olanaklarının yaygınlaştırılması ve kadınların teknolojik imkânlardan eşit şekilde yararlanabilmesi için uygulanabilecek kalkınma projelerini değerlendireceğiz. Delegelerimizin gündem maddesini farklı boyutlarıyla incelemeleri ve somut politika önerileri geliştirmeleri büyük önem taşımaktadır. Üç gün boyunca ortaya koyacağınız emek ve araştırma için şimdiden teşekkür eder, keyifli bir konferans geçirmenizi dilerim. Herhangi bir sorunuz olursa benimle bu adres üzerinden iletişime geçebilirsiniz: ipekdal2424@gmail.com

Saygılarımla,

İpek Dal

Komisyon Sekreteri

Kadın Parlamenterler Komisyonu

Değerli Delegeler ve Katılımcılar,

TÜRKAS'26'ya hoş geldiniz. Ben komisyon sekreteriniz Ezgi Çimen. Bu mektubu sizlere yazmaktan onur duyuyorum. Umarım bu konferans size hem keyif hem de değerli deneyimler getirir. Bu konferans sayesinde bilgi birikiminiz ve umuyorum ki Türk Dünyası'na olan ilginiz artacaktır.

Mektubumu kısa tutmak istiyorum, bu yüzden ilk bu komisyonu kurduğumuz İpek Dal ve Acar Arhan Tuncer'e çok teşekkür ediyorum ve olmazsa olmaz aileme çok teşekkür ediyorum.

Ayrıca bu rehberi okuyan delegelere de teşekkür etmek isterim. Sizin katılımınız olmadan bu rehber var olamazdı. Herkesin sonsuz desteği sayesinde bu mektubu yazabildim.

Tüm değerli katılımcılara harika bir konferans ve verimli tartışmalar dilerim. Başka sorularınız varsa lütfen ezgicimen10@gmail.com adresinden benimle iletişime geçmekten çekinmeyin.

Saygılarımla,

Ezgi Çimen

Komisyon Sekreteri

Kadın Parlamenterler Komisyonu

1.3 Akademik Asistandan Mektup

Saygıdeğer Delegates,

Kadın Parlamenterler Komitesi'nin Akademik Asistanı olarak sizleri bu konferansta aramızda görmekten büyük mutluluk ve heyecan duyduğumu belirtmek isterim. Öncelikle, bu değerli deneyimin bir parçası olmayı tercih ettiğiniz ve kendinizi geliştirmek adına böyle bir sorumluluk üstlendiğiniz için her birinizi tebrik ederim.

Konferans sürecinde yalnızca akademik anlamda değil, aynı zamanda kişisel gelişim açısından da önemli kazanımlar elde edeceğinizi umuyorum. Yeni insanlarla tanışacağınız, ekip çalışmasının önemini deneyimleyeceğiniz ve unutulmaz anılar biriktireceğiniz bu süreçte, komitemizin sizlere verimli ve keyifli bir ortam sunmasını temenni ediyorum.

Hazırlık süreciniz boyunca merak duygunuzu canlı tutmanız, araştırmaktan ve sormaktan çekinmemeniz en büyük tavsiyem olacaktır. Eminim ki göstereceğiniz özveri ve çaba sayesinde oldukça nitelikli tartışmalar gerçekleştirecek ve başarılı bir komite süreci yürüteceğiz.

Şimdiden hepinize hazırlık sürecinizde başarılar diliyor, konferans boyunca göstereceğiniz emek ve katkılar için teşekkür ediyorum. Sizlerle Kadın Parlamenterler Komitesi'nde bir araya gelmeyi sabırsızlıkla bekliyorum. Bu konferansın hepimiz için öğretici, ilham verici ve unutulmaz bir deneyim olmasını diliyorum.

Saygılarımla,

Acar Arhan Tuncer

Akademik Asistan

Kadın Parlamenterler Komisyonu

1. Terminoloji ve Anahtar Kelimeler

Dijital Erişim: Bireylerin internet, bilgisayar ve diğer teknolojik araçlara ulaşabilme imkânıdır.

Dijital Uçurum: Teknolojiye erişebilen kişiler ile erişemeyen kişiler arasındaki farktır.

Dijital Okuryazarlık: Teknolojik araçları bilinçli, güvenli ve etkili şekilde kullanabilme becerisidir.

Kırsal Bölge: Nüfus yoğunluğunun düşük olduğu, genellikle tarım faaliyetlerinin yaygın olduğu yerleşim alanıdır.

Kalkınma Projesi: Bir toplumun yaşam koşullarını iyileştirmeyi amaçlayan planlı çalışma ve yatırımlardır.

Eğitimde Fırsat Eşitliği: Her bireyin eğitim olanaklarından eşit şekilde yararlanabilmesidir.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Kadın ve erkeklerin hak, fırsat ve sorumluluklar bakımından eşit olmasıdır.

Altyapı: İnternet, ulaşım ve iletişim gibi hizmetlerin sağlanabilmesi için gerekli temel sistemlerdir.

Uzaktan Eğitim: Eğitim faaliyetlerinin internet ve dijital araçlar aracılığıyla gerçekleştirilmesidir.

Dijital Kapsayıcılık: Toplumdaki tüm bireylerin teknolojik imkânlardan eşit şekilde yararlanabilmesidir.

İnternet Altyapısı: İnternet hizmetinin sunulmasını sağlayan teknik ağ ve bağlantı sistemleridir.

Teknolojiye Erişim Eşitsizliği: Bazı bireylerin veya grupların teknolojik araçlara diğerlerinden daha zor ulaşabilmesidir.

Sürdürülebilir Kalkınma: Bugünün ihtiyaçlarını karşılarken gelecek nesillerin ihtiyaçlarını da gözeten kalkınma anlayışıdır.

Kadının Güçlendirilmesi: Kadınların eğitim, ekonomi ve sosyal yaşamda daha aktif ve bağımsız hâle gelmesidir.

Çevrim İçi Hizmetler: İnternet üzerinden sunulan eğitim, sağlık, bankacılık ve kamu hizmetleridir.

Dijital Dönüşüm: Teknolojinin günlük yaşam, eğitim ve çalışma hayatına daha fazla entegre edilmesi sürecidir.

Erişilebilir Teknoloji: Herkesin kolaylıkla kullanabileceği ve ulaşabileceği teknolojik araçlardır.

İnsan Sermayesi: Bireylerin sahip olduğu bilgi, beceri ve eğitim düzeyinin ekonomik değere dönüşmesidir.

Sosyal Kapsayıcılık: Toplumdaki tüm bireylerin sosyal ve ekonomik yaşama aktif olarak katılabilmesidir.

3. Komitenin Tanıtımı

Kadın Parlamenterler Komisyonu, kadınların siyasi, ekonomik, sosyal ve teknolojik alanlarda karşılaştıkları sorunları ele alarak toplumsal cinsiyet eşitliğinin güçlendirilmesine yönelik çözüm önerileri geliştirmeyi amaçlayan bir komisyondur. Komisyonun çalışmaları, 21 Kasım 2008 tarihinde Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye tarafından kurulan Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA) bünyesinde yürütülen iş birliği faaliyetleri altında yürütölmeye başlanmıştır.

Kadın Parlamenterler Komisyonu, kadınların karar alma mekanizmalarına katılımının artırılması, eğitim ve istihdam olanaklarına erişiminin desteklenmesi, dijital dönüşüm süreçlerinde fırsat eşitliğinin sağlanması ve kadın haklarının korunması gibi konuları gündemine almaktadır. Türk Devletleri Asamblesi kapsamında faaliyet gösteren bu komisyon, üye devletler arasında işbirliğini teşvik ederek kadınların toplumsal hayata tam ve etkin katılımını destekleyen politikaların geliştirilmesini hedeflemektedir.

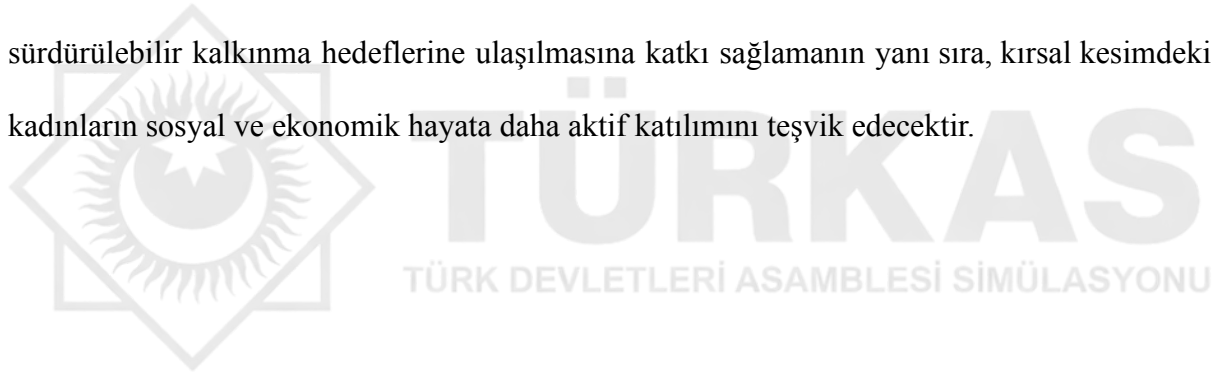
4. Gündem Maddesinin Tanıtımı

4.1 Kırsal Alan ve Şehir Farklarının İncelenmesi

Dijital teknoloji ve eğitim fırsatları söz konusu olduğunda kırsal ve kentsel bölgeler arasında büyük farklılıklar bulunmaktadır. Coğrafi şartlar, maddi kısıtlamalar ve cinsiyete dayalı engeller nedeniyle kırsal bölgelerdeki kadınlar eğitim kurumlarından, internet altyapısından ve dijital cihazlardan tam olarak yararlanamaz iken, şehirde yaşayan kadınlar bu kaynaklara

kolayca erişebilmektedir. Bu durum, kırsal kesimdeki kadınların ekonomik hayata katılımını, mesleki gelişim fırsatlarını ve bilgiye erişimini kısıtlamaktadır. Bu nedenle, kırsal ve kentsel alanlar arasındaki fırsat eşitsizliğini azaltmak ve kadın odaklı kalkınmayı teşvik etmek, proje geliştirme açısından hayati önem taşımaktadır. Bu kapsamda hayata geçirilecek kalkınma girişimlerinin hedefi, kırsal bölgelerde kadınlara hem temel hem de ileri dijital beceriler kazandıran dijital eğitim merkezleri kurmak dahil olmalıdır.

Ayrıca, çevrimiçi öğrenme platformları, uzaktan öğrenme girişimleri ve girişimcilik eğitim programları kadınların ekonomik güçlenmesini sağlayabilir ve eğitim düzeylerini yükseltebilir. Bu tür girişimler, bölgesel kalkınma eşitsizliklerinin azaltılmasına ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasına katkı sağlamanın yanı sıra, kırsal kesimdeki kadınların sosyal ve ekonomik hayata daha aktif katılımını teşvik edecektir.

4.1.1. Çevre Alanın İmkan Açısından Değişkenliğe Sebebiyeti

İnsanların yaşadığı çevre, olanaklarını ve yaşam kalitesini etkileyen en önemli değişkenlerden biridir. Eğitim, sağlık, ulaşım ve teknoloji gibi temel hizmetlere erişim derecesi, bölgenin sosyal, ekonomik ve fiziksel özelliklerinden doğrudan etkilenir. Özellikle kırsal ve kentsel alanlar arasındaki ayrımlar, insanlara sunulan fırsatların çeşitlendirilmesine veya sınırlandırılmasına yol açmaktadır. Çeşitli yapısal engeller nedeniyle, kırsal bölgelerde yaşayanlar, inşa edilmiş altyapı ve hizmet ağlarının daha fazla fırsata erişim sağladığı şehirlerde yaşayanlarla aynı şartlardan aynı düzeyde yararlanamayabilir.

Çevrenin eğitim beklentileri üzerinde bir etkisi olduğu açıktır. Büyük şehirlerde, tümü kişisel gelişimi destekleyen çeşitli eğitim tesisleri, öğrenim merkezleri, kütüphaneler ve sosyal etkileşim yerleri bulunur. Bununla birlikte, kırsal alanlarda eğitim kurumlarının bulunmaması, bazı öğrencilerin okula gitmek için uzun mesafeler kat etmesi gerektiği ve eğitim kaynaklarının elde edilmesiyle ilgili zorluklar nedeniyle fırsat eşitsizlikleri daha da kötüleşebilir. Bu senaryo, özellikle kızlar ve kadınlar için çok daha önemli hale geliyor. Kadınların bilgiye erişiminin kısıtlanması, sosyal ve ekonomik nedenlerle eğitim almayı tercih etmeyebilecekleri için, onların toplumsal ve ekonomik hayata katılımları üzerinde olumsuz bir etki yaratabilir. İnsanların yaşam standartlarını etkileyen temel unsurlardan biri, çevrelerinin sağladığı ekonomik fırsatlardır. Gelişmiş sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerine sahip bölgelerde yaşayan bireyler, mesleki gelişimlerini, daha fazla iş seçeneğini ve daha yüksek kazanç potansiyellerini ilerletmek için kaynaklara erişebilir. Bununla birlikte, kırsal alanlardaki ekonomik faaliyetin belirli endüstrilerle sınırlı olması, iş fırsatlarını sınırlandırmakta ve gelir seviyeleri üzerinde bir etkisi olabilir. Ek olarak, bu durum insanların teknoloji, sağlık ve eğitim gibi alanlara yatırım yapma yeteneklerini kısıtlamaktadır. Sonuç olarak, ekonomik ortamdaki eşitsizlikler, insanlar arasındaki fırsat eşitsizliklerini daha da kötüleştirebilir.

Günümüz dünyasında dijital teknolojinin giderek artan önemi nedeniyle, internete ve diğer teknolojik araçlara erişim, çevresel eşitsizliklerin önemli bir göstergesi haline gelmiştir. Altyapı eksikliği nedeniyle kırsal bölgelerdeki insanlar, şehirlerde yaşayanlara kıyasla bilgisayarlara, yüksek hızlı internete ve diğer dijital araçlara daha az erişime sahip olabilir. Çevrimiçi çalışma, e-ticaret, uzaktan öğrenme ve bilgiye erişim gibi alanlarda dijital teknolojilerin olmaması bir dezavantajdır. Bu nedenle, özellikle kırsal bölgelerde yaşayan

gençlerin ve kadınların dijital okuryazarlığını artıracak girişimlerin hayata geçirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Sonuç olarak, insanların yaşamdaki fırsatları ve beklentileri çevrelerinden büyük ölçüde etkilenir. Kırsal ve kentsel alanlar arasındaki önemli eşitsizlikler, eğitim, ekonomi, ulaşım ve internet erişimi alanlarında görülen eşitsizliklerden kaynaklanabilir. Dezavantajlı alanlarda altyapı yatırımlarının artırılması, eğitim fırsatlarının artırılması ve özellikle kadınlar ve gençler için teknolojiye erişimi teşvik eden kalkınma girişimlerinin uygulanması, bu eşitsizlikleri azaltmak için gereklidir. Sonuç olarak, fırsatların toplumun tüm kesimlerine eşit şekilde dağıtılması ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin daha başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi mümkün hale gelmektedir.

4.1.2. İmkan Değişikliklerinin Oluşturduğu Toplumsal Farklar ve Ortaya Çıkan Sorunlar

Toplumdaki bireylerin eğitim, gelir, sağlık, teknoloji ve ulaşım gibi fırsatlara eşit erişimi yoktur. Bu durumun bir sonucu olarak çeşitli sosyal gruplar arasında önemli eşitsizlikler ortaya çıkmaktadır. Spesifik olarak, kırsal ve kentsel alanlar arasındaki eşitsizliklerin insanların yaşam koşulları ve geleceğe yönelik beklentileri üzerinde doğrudan etkisi vardır. Kısıtlı imkânlarla sahip bireyler çeşitli zorluklarla karşılaşırken, seçeneklere daha fazla erişimi olanlar eğitim, istihdam ve sosyal gelişim açısından daha elverişli bir durumda bulunmaktadır.

Toplumsal eşitsizliğe katkıda bulunan temel faktörlerden biri eşit olmayan eğitim fırsatlarıdır. Eğitim şansı kısıtlı yerlerde yaşayan insanlar, yüksek kaliteli eğitim kurumlarına ve öğrenim kaynaklarına erişimi olanlar üstün istihdam olanaklarına sahip olsalar bile bu avantajlardan

yararlanamazlar. Zamanla bu durum sosyal hareketliliği azaltır ve gelir eşitsizliğini artırır. Sosyal gelişim, özellikle kadınlar, çocuklar ve imtiyazsız gruplar için sınırlı eğitim seçeneklerinden olumsuz etkilenebilir.

Dijital teknolojilere erişim, günümüzün hızla gelişen teknolojik çağında sosyal eşitsizliğin de önemli bir nedeni haline geldi. Bireylerin bilgi edinme ve kendilerini geliştirme yetenekleri, bilgisayar kullanımı, internet erişimi ve dijital becerilerdeki eşitsizliklerden etkilenir. Çevrimiçi iş, uzaktan öğrenme ve dijital hizmetlerden yararlanma söz konusu olduğunda dijital şansı tam olarak kullanmayan bireylerin dezavantajları vardır. İnsanlar, özellikle kırsal alanlarda yaşayanlar olmak üzere, bu durum nedeniyle sosyal ve ekonomik kalkınma süreçlerine girmeyi zor bulmaktadır.

Sosyal ayrımcılık ve dışlanma, fırsatlardaki eşitsizliklerden kaynaklanan ek sorunlardır. Düşük gelirli insanlar, hizmetlere erişimi kısıtlamışlarsa kendilerini toplumdan tecrit edilmiş hissedebilir ve daha az sosyal faaliyette bulunabilirler. Bu durum zamanla sosyal dayanışmanın bozulmasına, yoksulluğun nesiller boyu sürmesine ve sosyal adaletsizlik algısının büyümesine neden olabilir. Ayrıca, bölgesel kalkınmadaki eşitsizlikler kırsal alanlardan kentsel alanlara daha sık göç yaşanmasına yol açabilir; bu da kentsel altyapı eksiklikleri, işsizlik ve nüfus yoğunluğu gibi yeni sorunların ortaya çıkmasına neden olabilir.

Sonuç olarak, fırsatlardaki farklılıkların, insanların yaşam durumlarına ek olarak toplumun genel yapısı ve büyümesi üzerinde etkisi vardır. Ekonomik kaynaklara, sağlık hizmetlerine, eğitime ve teknolojiye erişimdeki eşitsizlikler sosyal bölünmeleri şiddetlendirir ve bir dizi sosyal soruna yol açar. Daha adil ve sürdürülebilir bir toplum yaratmak için fırsat eşitliğini

teşvik eden, dışlanmış grupları güçlendiren ve herkesin temel hizmetlere erişimini garanti altına alan politikaların uygulanması hayati önem taşımaktadır.

5. Çağımızda Teknolojinin Rolü

5.1 Teknolojinin Ulaşılabilirliği ve Bunun Alanlara Göre Değişimi

Teknolojiye erişim, günümüzde eğitimden sağlığa, ekonomiden kamu hizmetlerine kadar pek çok alanda fırsat eşitliğini etkileyen temel unsurlardan biridir. Ancak teknolojinin ulaşılabilirliği bölgeler arasında önemli farklılıklar göstermektedir. Büyük şehirlerde internet altyapısının daha gelişmiş olması, dijital cihazlara erişimin artması ve teknik destek hizmetlerinin yaygınlaşması bireylerin teknolojiden daha etkin şekilde yararlanmasını sağlamaktadır. Buna karşın kırsal ve ekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerde internet bağlantısının sınırlı olması, cihaz maliyetlerinin yüksekliği ve dijital beceri eksikliği teknoloji kullanımını zorlaştırmaktadır. Bu durum özellikle kadınlar ve gençler açısından eğitim, istihdam ve sosyal katılım fırsatlarında eşitsizliklere yol açabilmektedir. Teknolojinin toplumun tüm kesimlerine eşit biçimde ulaşabilmesi için altyapı yatırımlarının artırılması, dijital eğitim programlarının yaygınlaştırılması ve erişilebilir teknoloji politikalarının geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Gelişmiş Şehir Bölgeleri	Kırsal ve Dezavantajlı
Güçlü internet altyapısı	Sınırlı internet bağlantısı
Dijital cihazlara daha kolay erişim	Yüksek cihaz maliyetleri
Dijital eğitim kaynaklarına yaygın erişim	Dijital beceri eksikliği

5.1.1 Kırsal Alanlardaki İnsanların Teknolojiye Erişimdeki Kısıtlanabilirliği

Kırsal bölgelerde yaşayan bireyler, teknolojik imkânlara erişim konusunda şehir merkezlerinde yaşayanlara kıyasla çeşitli zorluklarla karşılaşabilmektedir. Bu bölgelerde internet altyapısının yetersiz olması, bağlantı hızlarının düşük seyretmesi ve dijital cihazların maliyetlerinin yüksek olması teknoloji kullanımını sınırlandıran başlıca etkenler arasındadır. Ayrıca dijital okuryazarlık eğitimlerine ve teknik destek hizmetlerine erişimin sınırlı olması, mevcut teknolojilerin etkin kullanımını da zorlaştırmaktadır. Söz konusu kısıtlılıklar; eğitim, sağlık, istihdam ve kamu hizmetlerinden yararlanma gibi temel alanlarda fırsat eşitsizliklerinin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu nedenle kırsal bölgelerde teknolojiye erişimin artırılması, dijital kapsayıcılığın sağlanması ve toplumsal kalkınmanın desteklenmesi açısından önemli bir gereklilik olarak değerlendirilmektedir.

5.1.2 Kısıtlı Teknolojiden Ortaya Çıkan Haksızlıklar ve Toplumsal Adaletin Sağlanması

Teknolojiye erişimde yaşanan eşitsizlikler, bireyler arasında eğitim, istihdam ve bilgiye ulaşım konularında önemli fırsat farklılıkları yaratabilmektedir. İnternet bağlantısına veya dijital cihazlara erişimi sınırlı olan kişiler, çevrim içi eğitim olanaklarından, uzaktan çalışma imkânlarından ve dijital kamu hizmetlerinden yeterince yararlanamamaktadır. Bu durum, özellikle kadınlar, gençler, düşük gelir grupları ve kırsal bölgelerde yaşayan bireyler açısından sosyal ve ekonomik eşitsizliklerin daha da artmasına neden olmaktadır. Toplumsal adaletin sağlanabilmesi için teknolojik kaynakların daha dengeli dağıtılması, dijital okuryazarlık eğitimlerinin yaygınlaştırılması ve dezavantajlı grupların teknolojiye erişimini destekleyen politikaların geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Böylece teknolojik

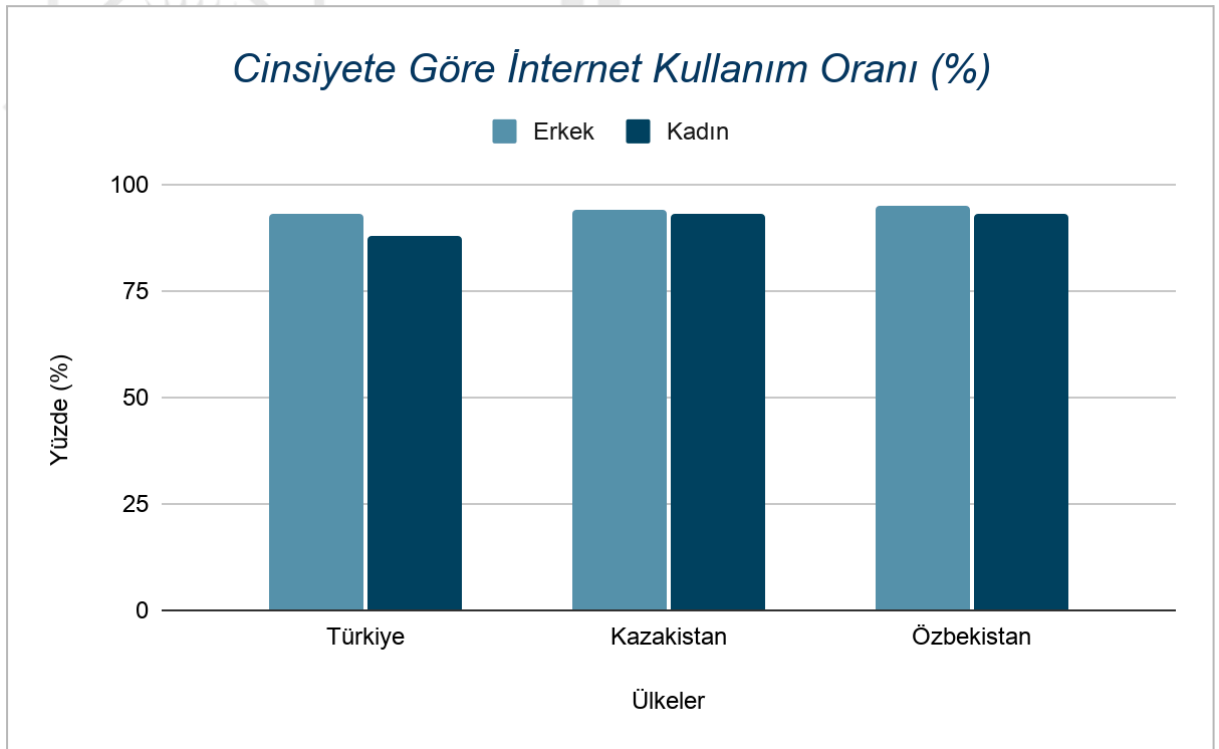
gelişmelerin sunduğu fırsatlardan toplumun tüm kesimlerinin eşit şekilde yararlanması mümkün olabilecektir.

5.2 Teknolojide Cinsiyet Eşitliği

5.2.1 Toplumdaki Genel Teknolojinin Cinsiyetlere Göre Kullanım Dağılımı ve Gerekliliği

Türk Devletlerinde Cinsiyete Göre İnternet Kullanımı

Son yayımlanan resmi istatistiklerden derlenmiştir.

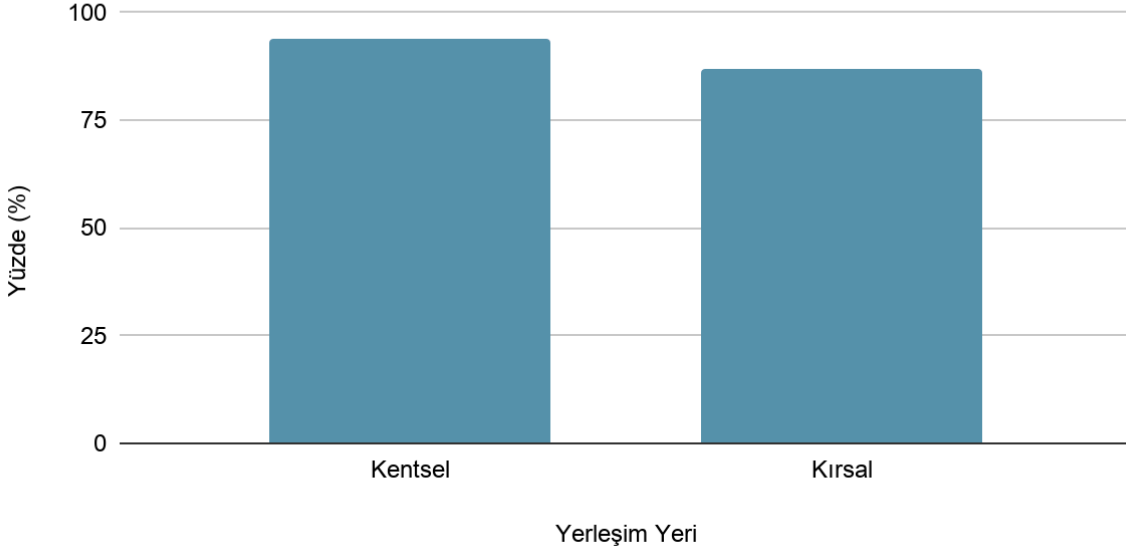

Türkiye İstatistik Kurumu (2025), Internet Society Pulse Kazakhstan (2024), Özbekistan Ulusal İstatistik Komitesi (2025).

Kazakistan'da Yerleşim Yerine Göre İnternet Kullanımı

Kırsal ve kentsel bölgelerde internet kullanan nüfus oranı.

Kazakistan'da Kırsal ve Kentsel Bölgelerde İnternet Kullanımı (%)

Internet Society Pulse Kazakhstan 2024.

Grafikler, Türk devletlerinde internet kullanımının genel olarak yüksek seviyelere ulaştığını göstermektedir. Bununla birlikte kadınların internet kullanım oranı birçok ülkede erkeklerin gerisinde kalmaktadır. Ayrıca Kazakistan örneğinde görüldüğü üzere kırsal bölgelerde yaşayan bireylerin internet erişimi, şehirlerde yaşayan bireylere kıyasla daha sınırlıdır. Bu durum, dijital hizmetlerden yararlanma, çevrim içi eğitim ve ekonomik fırsatlara erişim açısından bazı toplumsal eşitsizliklerin devam ettiğini göstermektedir. Teknolojik imkânların tüm vatandaşlara eşit şekilde ulaştırılması, dijital kapsayıcılık ve toplumsal adalet açısından büyük bir önem taşımaktadır.

5.2.2 Kadınların Teknolojik Manadaki Sosyal Hayatta Eşitlik Durumu

Dijital teknolojiler günümüzde eğitim, istihdam, iletişim ve kamusal yaşama katılım için temel araçlar hâline gelmiş olsa da kadınların bu teknolojilere erişimi ve kullanımı konusundaki eşitsizlikler devam etmektedir. Türk devletlerinde son yıllarda kadınların internet kullanım oranlarında önemli artışlar gözlemlenmiş olsa da erkekler ile kadınlar arasında halen gözle görülür bir fark bulunmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan 2025 verilerine göre internet kullanım oranı erkeklerde %93,6 iken kadınlarda %88,2 olarak ölçülmüştür. Benzer şekilde Özbekistan'da internet kullanım oranı erkeklerde %95,3, kadınlarda ise %93,1 olarak kaydedilmiştir. Bu veriler, dijital cinsiyet farkının geçmiş yıllara kıyasla daraldığını göstermekle birlikte tamamen ortadan kalkmadığını ortaya koymaktadır. Kadınların dijital araçlara erişimde yaşadığı kısıtlılıklar; çevrim içi eğitim fırsatlarından yararlanma, uzaktan çalışma imkânlarına erişim, dijital girişimcilik faaliyetlerine katılım ve kamusal hizmetlerden faydalanma gibi alanlarda aleyhine etkiler oluşturabilmektedir. Özellikle kırsal bölgelerde yaşayan kadınlar, internet altyapısının yetersizliği ve dijital okuryazarlık imkânlarının sınırlı olması nedeniyle bu eşitsizliklerden daha fazla etkilenmektedir. Bununla birlikte son yıllarda Türk devletlerinde gerçekleştirilen dijital dönüşüm projeleri, internet altyapısına yapılan yatırımlar ve kadınların teknoloji alanındaki eğitim programlarına katılımının teşvik edilmesiyle birlikte dijital kapsayıcılık düzeyi artmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin güçlendirilmesi için kadınların teknolojiye erişimini artıran politikaların geliştirilmesi ve dijital becerilerinin desteklenmesi büyük önem taşımaktadır.

6. Gündem Maddesi ile İlgili Yasalar ve Geçmiş Yaptırımlar

Kırsal bölgelerde yaşayan kadınların eğitime ve dijital araçlara erişimlerinin artırılması, son yıllarda hem ulusal hem de uluslararası düzeyde önem kazanan bir politika alanı hâline gelmiştir. Bu kapsamda birçok devlet, kadınların eğitim hakkını ve bilgiye erişimini güvence altına alan anayasal düzenlemeler ile çeşitli yasal mekanizmalar oluşturmuştur. Uluslararası düzeyde ise Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW), devletlere kadınların eğitim, teknoloji ve ekonomik fırsatlara eşit erişimini sağlama yükümlülüğü getirmektedir. Ayrıca Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın 4. maddesi “Nitelikli Eğitim” ve 5. maddesi “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği”, kadınların eğitim ve dijital kaynaklara erişiminin geliştirilmesini hedeflemektedir.

Türk devletlerinde de bu amaçla çeşitli politikalar uygulanmıştır. Türkiye'de FATİH Projesi ile eğitim kurumlarının teknolojik altyapısının geliştirilmesi amaçlanmış, kırsal bölgelerde internet erişiminin yaygınlaştırılmasına yönelik yatırımlar yapılmıştır. Kazakistan, Özbekistan ve Kırgızistan gibi ülkelerde ise dijital dönüşüm programları kapsamında internet altyapısının güçlendirilmesi ve dijital eğitim hizmetlerinin yaygınlaştırılması hedeflenmiştir. Buna rağmen çeşitli raporlar, kırsal bölgelerde yaşayan kadınların hâlen eğitim ve teknolojiye erişim konusunda dezavantajlı konumda bulunduğunu göstermektedir. Örneğin Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 2025 yılında internet kullanım oranı erkeklerde %93,6 iken kadınlarda %88,2 olarak ölçülmüştür. Benzer şekilde Özbekistan'da internet kullanım oranı erkeklerde %95,3, kadınlarda %93,1 olarak kaydedilmiştir. Bu veriler, dijital cinsiyet eşitsizliğinin azalmış olsa da tamamen ortadan kalkmadığını ortaya koymaktadır.

Geçmişte uygulanan yaptırımlar ve politika araçları ise daha çok kamu yatırımları, kalkınma programları, eğitim teşvikleri ve uluslararası fon destekleri şeklinde olmuştur. Özellikle kırsal bölgelerde okul altyapısının geliştirilmesi, internet ağlarının genişletilmesi, kadınlara yönelik dijital okuryazarlık eğitimlerinin düzenlenmesi ve teknolojiye erişimi kolaylaştıran sosyal destek programları yaygın olarak kullanılmıştır. Ancak veriler, yalnızca teknolojik altyapının geliştirilmesinin yeterli olmadığını; kadınların dijital araçları etkin kullanabilmeleri için eğitim, ekonomik destek ve toplumsal farkındalık çalışmalarının da gerekli olduğunu göstermektedir.

TÜRKAS
TÜRK DEVLETLERİ ASAMBLESİ SİMÜLASYONU

9. Kaynakça

- Birleşmiş Milletler. (1979). *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW)*. United Nations. <https://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/>
- Birleşmiş Milletler. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*. United Nations. <https://sdgs.un.org/2030agenda>
- Internet Society. (2024). *Kazakhstan country report*. Internet Society Pulse. <https://pulse.internetsociety.org/en/reports/kz/>
- Özbekistan Cumhuriyeti Ulusal İstatistik Komitesi. (2025). *O'zbekistonda ayollarning 93,1 foizi internetdan foydalanadi*. <https://stat.uz/en/press-center/news-of-committee/64307-zbekistonda-ajollarning-93-1-foizi-internetdan-fojdalanadi-4>
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2025). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması, 2025*. TÜİK. <https://veriportali.tuik.gov.tr/press/53925>
- Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı. (2010). *Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi*. <https://fatihprojesi.meb.gov.tr>
- Türk Devletleri Teşkilatı. (n.d.). *Türk Devletleri Teşkilatı hakkında*. <https://turkicstates.org>
- Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA). (n.d.). *About TURKPA*. <https://turk-pa.org>
- United Nations Development Programme. (2024). *Human Development Report 2023/2024*. UNDP. <https://hdr.undp.org>
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (2024). *Global education monitoring report 2024*. UNESCO. <https://www.unesco.org/gem-report>
- Birleşmiş Milletler. (2015). *Dünyamızı dönüştürmek: 2030 sürdürülebilir kalkınma gündemi*. Birleşmiş Milletler Yayınları.
- Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı. (2024). *İnsani gelişme raporu 2023/2024*. UNDP.
- Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü. (2023). *Dijital uçurumun kapatılması ve dijital kapsayıcılık politikaları*. OECD Yayınları.

- Türkiye İstatistik Kurumu. (2024). *İstatistiklerle kadın, 2023*. TÜİK Yayınları.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2024). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması, 2024*. TÜİK Yayınları.
- Dünya Bankası. (2023). *Dünya kalkınma raporu 2023*. Dünya Bankası Yayınları.

TÜRKAS
TÜRK DEVLETLERİ ASAMBLESİ SİMÜLASYONU